

Richtlijn Toelaatbaarheid tot het Voortgezet Speciaal Onderwijs Oktober 2019

1. Toelichting

De twee Samenwerkingsverbanden voor V(S)O Leiden en Duin- en Bollenstreek hebben in samenwerking deze richtlijn voor de bepaling van de toelaatbaarheid tot het VSO opgesteld. Bij de beoordeling van de aanvragen staan handelingsgerichte informatie van de onderwijs en ondersteuningsbehoeften centraal. De ACT beoordeelt voor de categorieën laag, midden en hoog. In de hierna volgende tekst worden de indicatoren beschreven nog op basis van de doelgroepen waarvoor het VSO werd ingericht.

2. Indicatoren voor toelaatbaarheid VSO:

a. Zeer moeilijk lerende kinderen

Het toekennen van een TLV VSO gebeurt op basis van de combinatie van vastgestelde kind kenmerken en de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

ZMLK	Indicatoren voor onderwijs aan zeer moeilijk lerende leerlingen	Benodigde (onderzoeks-)gegevens
Kenmerken van de leerling	<ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen met een IQ < 55. • Leerlingen met een IQ tussen 55 en 75/80 <ul style="list-style-type: none"> ○ in combinatie met specifiek geformuleerde onderwijs- en zorgbehoeften en/of ○ in combinatie met didactische gegevens die voor langere periode consistent zijn bij de IQ gegevens waar het OPP op gebaseerd is. 	<ul style="list-style-type: none"> • Intelligentieonderzoek bij de eerste aanvraag, indien van toepassing (zie linker kolom) voorzien van datum, naam, handtekening en functie onderzoeker. Dit is niet noodzakelijk indien in het OPP een consistent beeld van het IQ van de leerling te zien is.
Ondersteuningsbehoeften van de leerling	<p>A. Praktische en sociale redzaamheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerling heeft aantoonbaar zeer grote ondersteuningsbehoefte ten aanzien van de praktische redzaamheid. • De leerling laat aantoonbaar zeer grote ondersteuningsbehoefte zien in het omgaan met anderen. <p>B. Voorwaarden om te kunnen leren</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerling heeft aantoonbare structurele behoefte aan ondersteuning om te kunnen voldoen aan de voorwaarden om te kunnen leren. • De leerling heeft aantoonbare structurele behoefte aan aanpassingen in de lesstof en aangepast lesmateriaal. De aanpassingen vergen structureel veel tijd van de docent(en). • De onderwijsbegeleiding van de leerling eist aantoonbare specialistische kennis van de doelgroep bij de docent/docententeam. <p>C. Emoties en persoonskenmerken</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerling laat aantoonbaar grote ondersteuningsbehoefte zien op het gebied van (de regulatie van) emoties en persoonskenmerken op onderwijskundig gebied. 	<ul style="list-style-type: none"> • Volledig ingevuld OPP met daarin opgenomen: <ul style="list-style-type: none"> ○ Onderwijs- en ondersteuningsbehoeften ○ Geëvalueerd handelingsdeel (niet ouder dan 6 maanden) ○ Uitstroombestemming, onderbouwing hiervan en de visie van ouders hierop
Bij aanvragen vanuit het regulier onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> • Aantoonbaar ontbreken van passende ondersteuning in het regulier onderwijs vanuit de basis ondersteuning en vanuit de extra ondersteuning aan de hand van geformuleerde onderwijs- en zorg/ondersteuningsbehoeften. 	<p>Uit het groeidocument/OPP (inclusief handelingsdeel) van de leerling blijkt dat de school de ondersteuningsmogelijkheden volledig heeft benut. Uit de evaluatie blijkt dat de school onvoldoende aan de ondersteuningsbehoeften van de leerling tegemoet kan komen.</p>

b. Meervoudig gehandicapt

Het toekennen van een TLV VSO gebeurt op basis van de combinatie van vastgestelde kind kenmerken en de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

MG	Indicatoren voor onderwijs aan lichamelijk gehandicapte leerlingen	Benodigde onderzoeksgegevens
Kenmerken van de leerling	<ul style="list-style-type: none"> • Een of meer aantoonbare aandoeningen die dermate motorische beperkingen veroorzaken waardoor sprake is van ernstige belemmering om aan het regulier onderwijs deel te nemen in combinatie met <ul style="list-style-type: none"> ○ een IQ < 55. ○ een IQ > 55: ○ specifiek geformuleerde onderwijs- en zorgbehoeften en/of ○ didactische vaardigheden op niveau praktijkonderwijs. 	<ul style="list-style-type: none"> • Medische verslagen. • Intelligentieonderzoek voorzien van datum, handtekening en functie onderzoeker. Dit is niet noodzakelijk indien in het OPP een consistent beeld van het IQ van de leerling te zien is.
Ondersteuningsbehoeften van de leerling	<p>A. Praktische zelfredzaamheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerling heeft behoefte aan praktische ondersteuning van anderen bij algemene dagelijkse levensverrichtingen en bij gebruik van technische hulpmiddelen. • De leerling heeft behoefte aan (ver)zorg- en/of verpleeghandelingen. <p>B. Fysieke eigenschappen en mobiliteit</p> <p>De leerling is afhankelijk van paramedische behandelingen en hulpmiddelen.</p> <p>C. Onderwijsleeromgeving en leermiddelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerling heeft behoefte aan aangepaste sanitaire voorzieningen en volledig rolstoeltoegankelijk schoolgebouw. • De leerling heeft behoefte aan het inzetten van speciale (technische) hulpmiddelen en materialen. <p>D. Didactische begeleiding</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerling heeft behoefte aan intensieve ondersteuning bij onderwijs voorwaardelijke (fijn)motorische activiteiten en handelingen. • De leerling heeft behoefte aan ondersteuningsvormen die zijn gericht op het (stimuleren van het) leerproces, zoals praktische begeleiding tijdens de les of speciale ondersteuning bij specifieke vakken. <p>E. Voorwaarden om te kunnen leren</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerling heeft structurele behoefte aan ondersteuning om te kunnen voldoen aan de voorwaarden om te kunnen leren. • De leerling heeft • structurele behoefte aan aanpassingen in de lesstof en aangepast lesmateriaal. De aanpassingen vergen structureel veel tijd van de docent(en). • De onderwijsbegeleiding van de leerling eist aantoonbare specialistische kennis van de doelgroep bij de docent/docententeam. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rapportagegegevens die de aanvraag onderbouwen. • Volledig ingevuld OPP met waarin opgenomen: <ul style="list-style-type: none"> ○ Onderwijs- en ondersteuningsbehoefte ○ Geëvalueerd handelingsdeel (niet ouder dan 6 maanden) ○ Uitstroombestemming, onderbouwing hiervan en de visie van ouders hierop

c. Langdurig somatisch zieke leerlingen en gehandicapte leerlingen

Het toekennen van een TLV VSO gebeurt op basis van de combinatie van vastgestelde kind kenmerken en de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

LZ/LG	Indicatoren voor onderwijs aan langdurig (somatisch) zieke leerlingen	Benodigde onderzoeksgegevens
Kenmerken van de leerling	<ul style="list-style-type: none"> • Een of meer aantoonbare aandoeningen die dermate motorische beperkingen veroorzaken waardoor sprake is van ernstige belemmering om aan het regulier onderwijs deel te nemen • Een lichamelijke, neurologische of psychosomatische beperking, die niet in hoofdzaak leidt tot motorische beperkingen, maar wel leidt tot een ernstige belemmering om aan het onderwijs deel te nemen. 	
Ondersteuningsbehoeften van de leerling	<p>A. Praktische zelfredzaamheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerling heeft behoefte aan praktische ondersteuning van anderen bij algemene dagelijkse levensverrichtingen. • De leerling heeft behoefte aan (ver)zorg- en/of verpleeghandelingen. <p>B. Fysieke eigenschappen en mobiliteit</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerling is afhankelijk van (para)medische behandelingen en hulpmiddelen. • De leerling heeft extra onderwijs- en zorgbehoeften als het gaat om diens gezondheid en/of pijnbeleving. • De leerling heeft extra onderwijs- en zorgbehoeften als het gaat om diens energieniveau, slaapbehoeften en/of slaappatroon. <p>C. Onderwijsleeromgeving en leermiddelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerling heeft behoefte aan een ruimte en/of aangepaste sanitaire voorzieningen. • Volledig ingevuld OPP met waarin opgenomen: <ul style="list-style-type: none"> ○ Onderwijs- en ondersteuningsbehoefte ○ Geëvalueerd handelingsdeel (niet ouder dan 6 maanden) <p>D. Didactische begeleiding</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerling heeft behoefte aan intensieve ondersteuning bij onderwijs voorwaardelijke (fijn)motorische activiteiten en handelingen. • De leerling heeft behoefte aan ondersteuningsvormen die zijn gericht op het (stimuleren van het) leerproces, zoals praktische begeleiding tijdens de les of speciale ondersteuning bij specifieke vakken. <p>E. Voorwaarden om te kunnen leren</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerling heeft structurele behoefte aan ondersteuning om te kunnen voldoen aan de voorwaarden om te kunnen leren. • De leerling heeft structurele behoefte aan aanpassingen in de lesstof en aangepast lesmateriaal. De aanpassingen vergen structureel veel tijd van de docent(en). • De onderwijsbegeleiding van de leerling eist specialistische kennis van de doelgroep bij de docent/docententeam. 	<ul style="list-style-type: none"> • Volledig ingevuld OPP met waarin opgenomen: <ul style="list-style-type: none"> ○ Onderwijs- en ondersteuningsbehoefte ○ Geëvalueerd handelingsdeel (niet ouder dan 6 maanden) ○ Uitstroombestemming, onderbouwing hiervan en de visie van ouders hierop • Integraal groeidocument waarin de relatie wordt beschreven tussen de lichamelijke, neurologische of psychosomatische stoornis en de onderwijsbehoeften.
Aanmelding vanuit regulier onderwijs	Aantoonbaar ontbreken van passende ondersteuning in het regulier onderwijs vanuit de basisondersteuning en vanuit de extra ondersteuning aan de hand van de geformuleerde onderwijs- en zorgbehoeften.	<ul style="list-style-type: none"> • Eventueel gegevens van zorg- of hulpverleningsinstanties.

d. Leerlingen met ernstige gedrags- en/of psychiatrische problematiek

Het toekennen van een TLV VSO gebeurt op basis van de combinatie van vastgestelde kind kenmerken en de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

	Indicatoren voor onderwijs aan leerlingen met ernstige gedrags- of psychiatrische problematiek	Benodigde rapportage
Kenmerken van het kind	<ul style="list-style-type: none"> Er is sprake van aantoonbare ernstige gedrags- of psychiatrische problematiek, die leidt tot een ernstige belemmering om aan het onderwijs deel te nemen. 	
	<p>A. Sociaal- emotionele vaardigheden</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerling heeft aantoonbaar veel ondersteuning nodig op het gebied van <ul style="list-style-type: none"> Zelfbesef Zelfmanagement Besef van een ander Relaties hanteren Keuzes maken <p>B. Voorwaarden om te kunnen leren</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerling heeft aantoonbaar structureel behoefte aan een omgeving, waarin veel (pedagogische) veiligheid, structuur en consequent handelen wordt geboden. De leerling heeft aantoonbaar intensieve individuele begeleiding nodig van de docent. <p>C. Didactische begeleiding</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerling heeft aantoonbaar structurele behoefte aan aangepast lesmateriaal/lesstof. <p>D. Integrale onderwijs- en zorgbehoeften</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerling heeft zowel in het onderwijs als in de thuissituatie/vrijtijdsbesteding duidelijke ondersteuningsbehoefte ten aanzien van zijn/haar sociaal-emotionele ontwikkeling en/of gedrag. 	<ul style="list-style-type: none"> Volledig ingevuld OPP met waarin opgenomen: <ul style="list-style-type: none"> Onderwijs- en ondersteuningsbehoefte Geëvalueerd handelingsdeel (niet ouder dan 6 maanden) Uitstroombestemming, onderbouwing hiervan en de visie van ouders hierop
Aanmelding vanuit regulier onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> Aantoonbaar ontbreken van passende ondersteuning in het regulier onderwijs vanuit de basisondersteuning en vanuit de extra ondersteuning aan de hand van geformuleerde onderwijs- en zorgbehoeften. 	Uit het groeidocument/OPP (inclusief handelingsdeel) van de leerling blijkt dat het in regulier onderwijs de basis- en extra ondersteuning volledig zijn benut. Uit de evaluatie is gebleken dat het regulier onderwijs onvoldoende aan de ondersteuningsbehoeften van de leerling tegemoet kan komen.

APPENDIX

	LEIDEN	DUIN- EN BOLLENSTREEK
Start OPP	<p>In de gevallen waarbij het aanvragende VSO tevens plaatsend VSO is en niet beschikt over het advies VSO, is het toevoegen van een start-OPP vereist (dit geldt dus ook voor verlengingen).</p> <p>In die gevallen waarbij de leerling niet volledig dagonderwijs gaat volgen op de locatie waar de leerling wordt ingeschreven, is het noodzakelijk een onderbouwing in het OPP toe te voegen die de volgende elementen beschrijft:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De taakverdeling tussen onderwijs en zorg is duidelijk beschreven zowel kwantitatief in tijd als kwalitatief in sociaal-emotionele doelen; - Het uitstroomperspectief, inclusief verwachte termijn en -bestemming; - Het school- en/of hulpverleningstraject voorafgaand aan de aanvraag is beschreven 	
2^e aanvraag TLV (herTLV)	<p>Wordt afgegeven voor de duur van: Vervolgonderwijs: resterende schoolduur Arbeidsmarkt en dagbesteding: schooljaar waarin de leerling 18 wordt</p>	<p>Wordt afgegeven voor de duur van: Vervolgonderwijs: resterende schoolduur Arbeidsmarkt en dagbesteding: schooljaar waarin de leerling 18 wordt dan wel 6 jaar VSO</p>
	<p>OPP (inclusief handelingsdeel) dient halverwege het schooljaar te worden geëvalueerd en bijgesteld, aanvraag mogelijk vanaf februari</p>	
<p>Bekostigings-categorie</p> <p>Laag Midden Hoog</p>	<p><i>N.B. medio schooljaar 2018-2019 wordt dit onderdeel aangepast.</i></p> <p>Uitgangspunt is te beoordelen of de leerling toelaatbaar is tot VSO, er wordt geredeneerd vanuit de bekostigingscategorie die past bij de expliciet omschreven basisondersteuning van het vso (voor de meeste vso locaties is dit laag).</p> <p>Bij aanvraag voor midden of hoog: expliciet aangeven dat de onderwijsbehoefte de basisondersteuning van het vso overstijgt op de volgende gebieden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tijd en/of aandacht 2. Materiaal 3. Ruimte 4. Expertise 5. Samenwerken met andere instanties. <p>Geef hierbij expliciet aan wat de zorgcomponent is. De mogelijkheid tot het samenstellen van een passend onderwijszorgarrangement dient verkend te zijn, bevindingen en conclusies hiervan worden beschreven in het opp.</p>	
EMB/MG	<p>Vereenvoudigde aanvraagprocedure volgens landelijke richtlijnen mogelijk, toevoeging van OPP met ondersteuningsbehoeften Afgifte TLV t/m schooljaar waarin de leerling 18 wordt</p>	
Afgifteduur categorie midden en hoog	<p>De afgifte voor midden en hoog is variabel en is afhankelijk van de problematiek in combinatie met de onderwijsbehoeften.</p>	